

**INSTYTUT
PAPIEŻA
JANA PAWŁA II**

PODSUMOWANIE
DZIAŁALNOŚCI
13 III 2006 – 21 I 2010

*Kultura nabiera większych wartości ludzkich,
kiedy zaczyna służyć prawdzie, dobru,
pięknu i wolności.
Kiedy przyczynia się do harmonijnego
przeżywania, z poczuciem hierarchii
i jedności, całej gamy ludzkich wartości.*

Jan Paweł II

MARZAŁEK WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO

Szanowni Państwo,

Instytut Papieża Jana Pawła II powstał na mocy Uchwały Nr 26/06 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 13 marca 2006 roku oraz zawartej na powyższej podstawie umowy między Archidiecezją Warszawską a Samorządem Województwa Mazowieckiego.

Celem utworzenia Instytutu było upamiętnienie osoby, życia i dzieła Ojca Świętego Jana Pawła II – wielkiego humanisty, teologa, człowieka o głębokiej wiedzy, wielkiej kulturze, którego ukształtowała polska tradycja – oraz ochrona dziedzictwa narodowego, jakie stanowi spuścizna po Nim dla milionów rodaków w kraju i zagranicą.

Głównym przedmiotem działalności Instytutu jest gromadzenie wszelkich pamiątek związanych z osobą Papieża Jana Pawła II, ich katalogowanie, naukowe opracowywanie oraz organizowanie badań i ekspedycji naukowych. Placówka prowadzi działalność edukacyjną, a także studia nad recepcją nauki Jana Pawła II w Polsce i poza jej granicami. Poprzez wydawanie licznych publikacji oraz organizowanie różnorodnych wydarzeń, tj. sympozjów, koncertów, przedstawień, wystaw etc., instytucja propaguje myśl i nauczanie naszego wielkiego rodaka.

Na potrzeby Instytutu Archidiecezja Warszawska użyczyła część nieruchomości w kompleksie Świątyni Opatrzności Bożej. Samorząd Województwa Mazowieckiego w latach 2006-2009 przeznaczył na wybudowanie nowej siedziby Instytutu 20 mln zł. Jej uroczyste otwarcie, w obecności znamienitych gości, będzie miało miejsce 21 stycznia 2010 roku w Warszawie przy ul. Hłonda 1. Nowa przestrzeń umożliwi dalszy rozwój instytucji, w tym m.in.: pełne udostępnienie biblioteki, ekspozycję zebranych muzealiów, organizowanie konferencji naukowych i szkoleń.

Marszałek Województwa Mazowieckiego

Adam Struzik

0 instytucie

Misja instytutu

Jesteśmy po to, by pamięć o Janie Pawle II utrwałać i przekazywać następnym pokoleniom.

Od momentu założenia w 2006 roku staramy się wypełniać naszą misję statutową na różnych polach działalności kulturalnej.

Czym się zajmujemy?

Dział Wydawniczy

Opracowuje w formie publikacji syntezy ukazujące biografię i pontyfikat Jana Pawła II w różnych ujęciach.

Dział Naukowo-Badawczy

Organizuje zaplecze naukowe i dba o rzetelność merytoryczną projektów podejmowanych przez Instytut.

Dział Oświatowy

Przygotowuje warsztaty i konkursy przybliżające dzieciom i młodzieży wartości wskazywane przez Ojca Świętego.

Dział Promocji

Zajmuje się organizacją i nagłośnieniem imprez popularyzujących nauczanie Papieża.

Dział Archiwalny

Pozyskuje, kataloguje i opracowuje materiały archiwalne związane z życiem i działalnością Karola Wojtyły.

Biblioteka

Gromadzi i systematyzuje publikacje i multimedia związane z życiem i nauczaniem Jana Pawła II

Dział Współpracy Zagranicznej

Prowadzi badania dotyczące przyjmowania papieskiej nauki w krajach odwiedzanych przez Papieża.

Dział Gospodarczo-Budowlany

Organizuje zaplecze techniczne, lokalowe i transportowe niezbędne do funkcjonowania Instytutu.

Dział Księgowości i Kadry

Odpowiada za prowadzenie gospodarki finansowej Instytutu zgodnie z przepisami prawa i zasadą racjonalnego wydatkowania środków publicznych.

Mazowsze.
serce Polski

Działalność Instytutu w liczbach (2006-2009)

- 30** sympozjów monograficznych
- 30** wydanych publikacji
- 50** konkursów, warsztatów i spotkań dla młodzieży
- 70** imprez, koncertów, wystaw
- 100** instytucji partnerskich
- 1150** dni działalności Instytutu
- 8000** woluminów w papieskim księgozbiorze
- 13 000** papieskich muzealiów w trakcie digitalizacji
- 30 000** osób wzięło udział w projektach Instytutu

*Z głębi serca pragnę wyrazić podziękowanie za zorganizowanie promocji książki *Z wiarą wiar*, wybranie mego utworu, zaproszenie mnie. Ten cudowny, pełen ciepła i serdeczności dzień okazanej nam miłości, do końca życia pozostanie w mej pamięci i uważać go będę za najpiękniejszy w życiu (. . .) Spotykając współautorów książki zrozumiałam, że są to osoby, które tak samo jak ja mocno cierpiały po śmierci Papieża, a pisząc, wyrażają swoje przywiązanie, miłość, wszelkie uczucia związane ze świętą osobą naszego Papieża”.*

Z listu autorki, Elżbiety Stecz

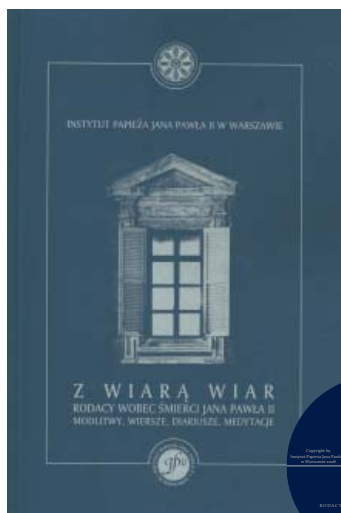

Spisywanie i gromadzenie opowieści o wydarzeniach, które nie popadając w egzaltację religijną, nazwać można „świętymi” podobne jest trochę do działania ewangelistów. Są rzeczy warte opowiedzenia przez naocznych świadków. Także tych, którzy nie są dziennikarzami, ani zawodowymi historykami, ani poetami, ani socjologami religii, ale byli, widzieli, przeżyli i zapamiętali. Nawet szczególnie przez nich. Z ich świadectwa rodzi się pamięć społeczna o własnej historii”.

Z recenzji wydawniczej dr Magdaleny Saganiak

Biennale – papieskie ankiety

Z wiarą wiar

W kwietniu 2007 Instytut zainicjował dość szczególne forum wypowiedzi Polaków, związanych z Ojcem Świętym. Zorganizowaliśmy wtedy wielką narodową ankietę – „2 kwietnia 2005 – Co wtedy myślałeś i czułeś?” Odzew przerósł nasze oczekiwania. Wybrane świadectwa zostały wydane w formie antologii. W Pałacu w Wilanowie odbyła się promocja z udziałem autorów. Nie było wątpliwości, że ten rodzaj akcji jest potrzebny, a uczestnicy zobowiązali nas do stwarzania kolejnych możliwości wypowiedzi. Najciekawsze było to, że na łamach jednej książki spotkały profesji, stanów, ludzi znajdujących się w odmiennych sytuacjach życiowych. Swoim przeżyciem chcieli podzielić się młodzi ludzie, matki, ojcowie rodzin, nawrócony więzień, osoba chora na raka, poeta, naukowiec, małżeństwo rolników. Teksty okazały się tak nośne, że grupa artystów opracowała je w formie płyty, na której znajdują się recytacje Anny Seniuk, Piotra Adamczyka, Agnieszki Grochowskiej, w aranżacji muzycznej Piotra Woźniaka.

Pojawiają się nowe świadectwa, że spotkanie z Janem Pawłem II i słowami Jego nauczania zmieniło życie bardzo wielu ludzi. Niektórzy wyszli z uzależnień i słabości. Inni przeżyli nawrócenie i pogłębienie osobistej więzi z Chrystusem oraz z Kościołem. Fenomen tego człowieka i jego posługi ciągle fascynuje i owocuje wielością różnych inicjatyw, budujących lepszy świat. Ten tomik świadectw jest potwierdzeniem, że osoba Jana Pawła II wpisała się na trwałe nie tylko w historię Kościoła Powszechnego, ale także w historię życia konkretnych ludzi”.

Ze wstępu J.E. Abp Kazimierza Nycza

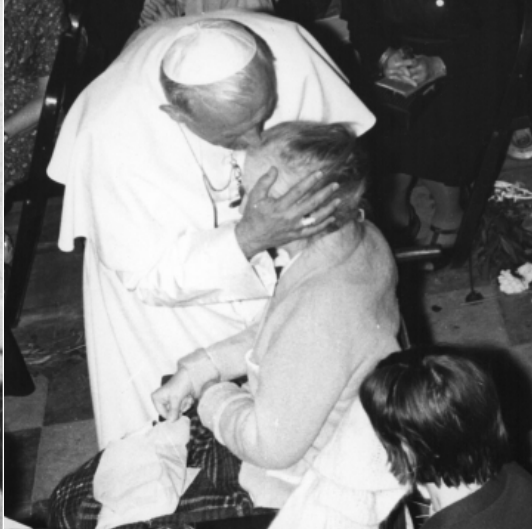
Słowa nie na wiatr

W przekonaniu, że jest jeszcze wiele nieopowiedzianych historii, które być może, nie włączone w proces beatyfikacyjny Karola Wojtyły, bardzo wyraźnie wskazują na jego świętość, w październiku 2008 przeprowadziliśmy już drugą z kolei sondę papieską. Na łamach tygodników katolickich, poprzez spoty radiowe i akcje plakatowe i mailingowe zachęcaliśmy Polaków do podzielenia się tym, jaki wpływ na ich życie miały słowa Jana Pawła II. Efektem końcowym projektu stała się antologia, zaprezentowana 13 grudnia 2009 podczas kolejnego „święta autorów” w wilanowskim pałacu. Obecny

na uroczystości Arcybiskup Kazimierz Nycz zapewnił, że rok 2010 będzie rokiem beatyfikacji Jana Pawła II. I ta myśl będzie inspiracją do kolejnej ankiety. Szczegóły wkrótce.

Pielgrzymkowe archiwum historii mówionej

W 2009 roku obchodziliśmy 30. rocznicę pierwszej pielgrzymki papieża Jana Pawła II do Polski. Co zostało w naszej pamięci z tego, i z kolejnych spotkań z Papieżem? Postanowiliśmy się o tym przekonać, otwierając wspólnie z Fundacją Wspomagania Wsi archiwum historii mówionej poświęcone pielgrzymkom Jana Pawła II do Polski. Naszym celem jest zbieranie i nagrywanie relacji osób, które brały udział w spotkaniach z Papieżem, utrwalenie ich osobistych przeżyć, komentarzy, wspomnień, zarówno tych bardzo prywatnych, jak i wpisujących się w kontekst społeczno-polityczny tamtych czasów. Projekt ma zasięg ogólnopolski. Wybrane relacje zostaną wydane w formie płyty.

Papieskie koncerty

Zwykle ważne daty z papieskiego kalendarium, takie jak rocznica inauguracji pontyfikatu, 16 X, data odejścia Jana Pawła II do Domu Ojca, 2 IV, urodziny czy imieniny Karola Wojtyły, orientują w czasie przeprowadzane przez nas akcje, konkursy i projekty. Wtedy też staramy się stworzyć możliwość do refleksji nad dziełem Jana Pawła II podczas koncertów i spektakli inspirowanych jego życiem i twórczością, lub napisanych w hołdzie naszemu Rodakowi. Te uroczystości są formą podtrzymywania zbiorowej pamięci. Niezapomnianych przeżyć dostarczyły publiczności koncerty okolicznościowe m.in. „Mazowsze Janowi Pawłowi II” w Teatrze Polskim w Warszawie, w kwietniu 2008, czy rok później – premierowe wykonanie oratorium Piotra Rubika i Jacka Cygana „Santo subito. Cantobiografia Jana Pawła II” w Sali Kongresowej.

- **15 X 2006 Misterium**
– **Ukryty ja.** Koncert z okazji 28. Rocznicę inauguracji pontyfikatu papieża Jana Pawła II (sł. Karol Wojtyła, muz. Stanisław Fijałkowski)
- **2 IV 2007 Regina coeli i Tryptyk Rzymski.** W drugą rocznicę odejścia Jana Pawła II do Domu Ojca
- **16 X 2007 Piękno, które zbawia** (sł. Jan Paweł II, muz. F. Chopin, I.J. Paderewski)
- **21 X 2007 Koncert zespołu Trebunie Tutki „Jan Paweł II – nauka z mocą”**
- **III-IV 2008 Trasa koncertowa „Pieśń o Bogu ukrytym”** (sł. Karol Wojtyła, muz. Marcin Styczeń)
- **2 IV 2008 Mazowsze Janowi Pawłowi II**
- **VI 2008** Cykl koncertów letnich w Ogrodach Kolegiackich inspirowanych twórczością **ks. J. Twardowskiego**
- **16 III 2009** Koncert charytatywny na rzecz **Fundacji Sue Ryder** (Sinfonietta Bydgoska pod batutą M. Niesiołowskiego)
- **5 IV 2009 Santo subito.** Cantobiografia Jana Pawła II (sł. J. Cygan, muz. P. Rubik)

*Słowa „Jesteście skazani, ale nie potępieni”
zapadły w sercach wielu skazanych.
Obserwowałem tę wizytę i widziałem,
jak Ojciec Święty przełamał bariery protokołu.
Więżniowie garnęli się do niego.
On pokazał im, że jest szansa na zewnętrzną
i wewnętrzną przemianę.*

*Ks. Jan Sikorski, założyciel Bractwa Więziennego
podczas promocji płyty „Jesteście skazani,
ale nie potępieni”*

Skazani, ale nie potępieni

Ten projekt miał pomóc nam dotrzeć do środowiska, które wciąż czeka, by wyjść w jego stronę, podać rękę, dać nadzieję. Tak jak wiele lat temu zrobił to Jan Paweł II, odwiedzając osadzonych w płockim zakładzie karnym. Nie wybielał ich win, ale pozostawił pełną nadziei przesłanie.

Apel pamięci Jana Pawła II oraz promocja płyty „Skazani, ale nie potępieni – Jan Paweł II w służbie więźniom” miały miejsce 2 kwietnia 2009, w Areszcie śledczym w Bydgoszczy. Symboliczna data 4. rocznicy śmierci papieża była jednocześnie zwieńczeniem kilkumiesięcznej współpracy Instytutu Papieża Jana Pawła II i Stowarzyszenia „Bractwo Więzienne” nad wydaniem płyty CD, na której znalazły się fragmenty przemówienia Jana Pawła II do osadzonych, pieśni i świadectwo więźnia, który 2 kwietnia 2005, w dniu śmierci papieża, przeżył wielkie nawrócenie. Poszczególne części nagrania powiązано dzięki podkładowi muzycznemu wykorzystującemu śpiew religijny. Płyty trafiły do zakładów karnych i aresztów śledczych w całym kraju.

Najchętniej grał na bramce

„Najchętniej grał na bramce” – mowa oczywiście o Karolu Wojtyła. I to właśnie jego zamiłowanie do piłki nożnej i ducha gry *fair play* było inspiracją do zorganizowania we współpracy z Mazowieckim Związkiem Piłki Nożnej konkursu na najlepszego bramkarza Warszawy z rocznika 1995/96. Uroczysty finał i rozdanie nagród zwycięzcom, odbyły się 7 czerwca 2009. Impreza towarzyszyła obchodom 2. Dnia Dziękczynienia przed Świątynią Opatrzności Bożej na Polach Wilanowskich w Warszawie. Osiemnastu młodych piłkarzy zostało uhonorowanych dyplomami i nagrodami, które wręczyli J.E. Józef Kardynał Glemp oraz Dyrektor Sportowy PZPN Władysław Jerzy Engel. W części artystycznej uroczystości, Marcin Hycnar – aktor Teatru Narodowego w Warszawie, zaprezentował fragmenty książki Jerzego Pilcha „Narty Ojca Świętego”, w których działalność papieża opisana jest niezwykle, językiem wartkim i pełnym pasji, charakterystycznym dla relacji sportowej.

Wiecie co czułem, jak Wojtyła został Papieżem? Czułem się tak, jakby Polska zdobyła mistrzostwo świata. Jakby w meczu finałowym nasi wygrali z Brazylią cztery do zera. Wybór Wojtyły był jak zwycięski mundial. A potem jak przyjechał w siedemdziesiątym dziewiątym do Polski, to był mundial mundial, puchar pucharów i liga lig.

Jerzy Pilch, Narty Ojca Świętego

Konkursy zrealizowane i wspierane przez Instytut w latach 2006-2009:

- Dzisiaj w Betlejem (konkurs fotograficzny inspirowany papieskim przesłaniem pokoju)
- Bardowie Jana Pawła II (konkurs poetycki na balladę o pontyfikacie Jana Pawła II)
- Mój szkolny kolega z misji (konkurs ogólnopolski)
- Mazowiecki Konkurs Papieski dla gimnazjalistów (mazowiecki konkurs kuratoryjny)
- XXII Międzynarodowy Festiwal Filmów i Multimedii Katolickich (konkurs filmowy)
- Jan Paweł II widziany moimi oczami (interdyscyplinarny konkurs dla osób upośledzonych umysłowo)
- III Konkurs Recytatorski Twórczości ks. Jana Twardowskiego
- Nauka Jana Pawła II w moim życiu (konkurs plastyczno-literacki)
- VII Misyjna Olimpiada znajomości Afryki
- Najchętniej grał na bramce (konkurs na najlepszego bramkarza młodzika)
- Ogólnopolski Konkurs Papieski (konkurs literacki)
- Papież Słowianin – Ogólnopolski Konkurs wiedzy o czasach i osobie Karola Wojtyły (ogólnopolski konkurs kuratoryjny)

Wyżej, dalej, głębiej

Poza naukowym nurtem naszej działalności, podejmujemy inicjatywy popularyzujące nauczanie Papieża. Staramy się angażować szczególnie młodzież do twórczego odkrywania mądrości, płynącej z dziedzictwa Jana Pawła II. Dlatego chętnie organizujemy i wspieramy konkursy i projekty, które poprzez zabawę utrwalają to, co w nauczaniu Jana Pawła II najcenniejsze.

Mazowiecki konkurs papieski

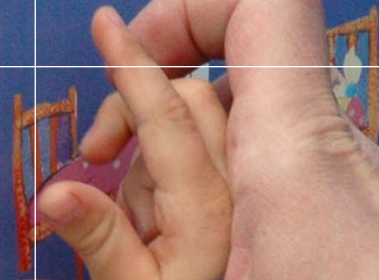
Konkurs, który w roku szkolnym 2007/08 przygotowaliśmy na zlecenie Mazowieckiego Kuratora Oświaty frekwencyjnie był największym naszym sukcesem. Do udziału zgłosiło się ponad 1500 gimnazjalistów z całej Polski. Ideą konkursu było w pierwszej kolejności zainteresowanie młodzieży polskiej i polonijnej systematycznym poznawaniem dziedzictwa Jana Pawła II, a także zachęcenie jej do brania odpowiedzialności za własną młodość, w oparciu o nauczanie Ojca Świętego. W pierwszym etapie konkursu uczniowie mieli za zadanie przygotować pracę na jeden z 10 zagadnień związanych z papieskim nauczaniem, a także biografią. Kolejny etap – test oparty na tekstach Papieża – wyłonił finalistów, którzy na wyjeździe edukacyjnym do Krakowa i Wadowic, śladami Karola Wojtyły, podeszli do ostatniego stopnia eliminacji konkursowych. Komisja miała trudne zadanie, ponieważ gimnazjaliści prezentowali bardzo wysoki poziom przygotowania. Ostatecznie 17 uczestników otrzymało tytuł laureata, a 25 tytuł finalisty. Zwycięzcy w nagrodę pojechali do Rzymu i otrzymali specjalne uprawnienia przyznawane przez Mazowieckiego Kuratora Oświaty.

zstąpi Duch Twój!

Cierpliwość

Dobroć

Miłość

Uprzejmość

Działalność oświatowa

Zależy nam na tym, aby dzieci i młodzież, biorące udział w naszych papieskich projektach, na tyle zainteresowały się osobą Papieża, aby w przyszłości chętnie, już samodzielnie, odkrywały mądrość Jana Pawła II. W przygotowaniu oferty warsztatów i działań skierowanych do najmłodszych uczestniczą eksperci z danych dziedzin. Np. warsztaty dla przedszkoli konsultowane są z pedagogami i praktykami na co dzień pracującymi z grupą, która stanowi target projektu. Przeprowadzane są też pilotażowe zajęcia, które umożliwiają dopasowanie oferty do grupy wiekowej uczestników.

W Was jest nadzieja, ponieważ Wy należycie do przyszłości, a zarazem przyszłość do Was należy. Nadzieja zaś zawsze jest związana z przyszłością, jest oczekiwaniem dóbr przyszłych.

Jan Paweł II, 23 III 2000

Papamobile superstar

Pokonać trasę pielgrzymki Papieża sprzed 30 lat miniaturowym *papamobile*? Dzięki grze terenowej Papamobile Superstar, opartej na ilustrowanej książeczce Anny Kaszuby Dębskiej i Moniki Winiarskiej, każdy przedszkolak ma szansę tego dokonać. W ramach warsztatów opracowanych przez Instytut, dzieci mogą „odwiedzić” miasta, w których gościł Jan Paweł II w 1979 roku, posłuchać opowieści o pierwszym polskim *papamobile* i poprzez wspólną zabawę dowiedzieć się jaką rolę odegrał Papież w czasach, kiedy ich nie było jeszcze na świecie. A żeby szybko nie zapomnieć o tym, czego się dowiedziały, na pamiątkę otrzymają kolorową odznakę, dyplom i papieską chorągiewkę.

Felicjanek 10

Felicjanek 10? To przecież adres, pod którym Karol Wojtyła mieszkał w Krakowie. Wie o tym każdy przedszkolak, który wziął udział w projekcie realizowanym we współpracy z krakowskim Centrum „Nie lękajcie się”. Bazuje on na filmie i książeczce pt. „Felicjanek 10”, napisanej przez Łukasza Dębskiego i Annę Kaszubę-Dębską, z muzyką Anny Marii Jopek. Podczas warsztatów przybliżamy dzieciom życie i postać Papieża poprzez wspólną zabawę, naukę piosenek i inne zadania edukacyjne. Po warsztatach dzieci otrzymują na pamiątkę papieskie niespodzianki.

Spotkania ekumeniczne

Inspirowani papieskim wezwaniem do dialogu międzyreligijnego i międzywyznaniowego organizujemy cykl warsztatów dla gimnazjalistów, zainaugurowany w październiku 2009. To próba zastanowienia się nad tym, co nas łączy, a co różni, oraz na jakich płaszczyznach możliwy jest dialog, jak definiuje się nasza chrześcijańska tożsamość. Spotkanie podzielone jest na dwie części – wykładową i dyskusyjno-warsztatową. Do tej pory odbyły się sesje poświęcone judaizmowi, buddyzmowi, hinduizmowi i islamowi. Projekt realizowany jest we współpracy ze Społecznym Gimnazjum nr 20 w Warszawie (dawna „Bednarska”).

Od Karola do Jana Pawła II

To propozycja dla gimnazjalistów, którą realizujemy we współpracy z Papieską Akademią Teologiczną. Pierwszą część warsztatów stanowi wykład o Janie Pawle II, objaśniający ideę zmiany imienia kolejnych następców św. Piotra, znaczenia imion wybranych przez Papieża-Polaka oraz przybliżający postaci świętych Jana i Pawła. Druga część to sztafeta dla uczniów podzielonych na grupy. W kolejnych etapach sztafety uczniowie mają za zadanie m.in. jak najszybciej zjeść kremówkę, ułożyć z puzzli herby papieskie, dopasować podpisy do fotografii oraz daty do wydarzeń związanych z Janem Pawłem II. Ostatnim zadaniem jest ułożenie z małych fragmentów reprodukcji ikony, w czym uczestniczy cała klasa.

Chcemy pamiętać

Wskazówka Ojca Świętego dotycząca podtrzymywania dbania o pamięć historyczną narodu, skłoniła nas do stworzenia forum spotkania byłych więźniów hitlerowskich obozów zagłady z młodym pokoleniem. Podczas warsztatów uczniowie słuchają świadectwa ocalonego, a następnie jest czas na pytania i dyskusję. Dla wielu młodych wydarzenia ostatniej wojny są jedynie wyblakłą kartą historii. Wraz z odchodzeniem ostatnich świadków tych straszliwych wydarzeń istnieje niebezpieczeństwo erozji zbiorowej pamięci. Jesteśmy przekonani, że ich świadectwo i osobisty kontakt z młodzieżą są niezmiernie potrzebne w kształtowaniu zbiorowej pamięci.

Sympozja, sesje, panele

Od ponad trzech lat angażujemy się w bardzo wiele inicjatyw naukowych – organizując sympozja, obejmując patronatem inicjatywy zapoczątkowane przez inne ośrodki badawcze, uczestnicząc aktywnie w panelach i konferencjach krajowych i międzynarodowych. Zapraszamy do udziału w naszych projektach badaczy wielu dziedzin oraz znawców tematyki papieskiej, którzy dzięki swoim studiom rzetelnie i z pasją pomagają odkrywać wielowymiarowość nauczania Jana Pawła II.

Jan Paweł II wobec totalitaryzmów

Wspólnie z Domem Spotkań z Historią zorganizowaliśmy cykl paneli dyskusyjnych poświęconych poglądom i postawom Jana Pawła II wobec systemów totalitarnych współczesnego świata. Podczas konfrontacji zaproszeni goście – historycy, dziennikarze, świadkowie historii – opowiadali o roli Papieża w doprowadzeniu do upadku systemów totalitarnych w Polsce i na świecie, o kulisach tych wydarzeń, cenzurze, trudnych kontaktach państwo-Kościół. Spotkania prowadzone przez red. Jacka Moskwę i Jana Ośko, były wzbogacone pokazami materiałów filmowych i fotograficznych. Wśród zaproszonych gości znaleźli się: prof. Bohdan Cywiński, ks. infułat Zdzisław Król, Kazimierz Kąkol, prof. Klaus Bachmann, red. Krystyna Grzybowska, ks. dr Manfred Deselaers, Krzysztof Zanussi, dr Andrzej Grajewski, Stanisław Ciosek, prof. Magdalena Śniadecka-Kotarska, ks. dr Tomasz Szyszka, dr David Heros Musiał.

W cyklu „Jan Paweł II wobec totalitaryzmów” odbyły się spotkania:

- Karol Wojtyła wspiera opozycję, Papież wspiera „Solidarność” (1 kwietnia 2008)
- I Pielgrzymka Jana Pawła II do Polski – dwa punkty widzenia (10 czerwca 2008)
- Niemcy – wina i pojednanie (10 czerwca 2008)
- Czy Papież zamierzał zdobyć Kreml? (9 grudnia 2008)
- Chrystus i Che Guevara (12 marca 2009)

Wybrane inicjatywy naukowe organizowane lub wspierane przez Instytut:

- 9 VI 2007** Nauczanie Jana Pawła II a współczesna aksjologia pedagogiczna (Wyższa Szkoła im. Bohdana Jańskiego)
- 2 V 2007** Prawda o Bożej Opatrzności rozumiana dzisiaj (Dom Kolegiacki w Wilanowie)
- 27 II 2008** Wydzwięk pielgrzymek Jana Pawła II do Meksyku (UKSW)
- 2 IV 2008** Jan Paweł II – Człowiek kultury (UKSW)
- 9 VI 2008** Śladami Jana Pawła II w Ugandzie i Zambii (UKSW)
- 13 V 2008** Wychowywać, ale jak? (Instytut Studiów nad Rodziną)
- 23 IV 2008** Rozważania o wieku sędziwym (Uniwersytet Trzeciego Wieku w Radzynie Podlaskim)
- 16 X 2008** Jan Paweł II o pokoju, wojnie i wojsku (Centralna Biblioteka Wojskowa w Warszawie)
- 20-21 X 2008** Czy nauka jest w konflikcie z wiarą? (UKSW)
- 28-30 X 2008** Chrystus – Kościół – Człowiek. *Vaticanum II* – Jan Paweł II (Papieski Wydział Teologiczny Seraphicum w Rzymie)
- 22 X 2008** Nauka Jana Pawła II w moim życiu (ZSGL im. Jana Pawła II w Warszawie)
- 12 XI 2008** Wychowanie do wartości w nauczaniu Jana Pawła II (Wyższa Szkoła Ekonomii i Innowacji w Lublinie)
- 19 XI 2008** Ewangelia życia a utylitaryzm w nauczaniu Jana Pawła II (UKSW)
- 14 I 2009** Jan Paweł II w Ekwadorze (UKSW)
- 18 III 2009** Pielgrzymki Jana Pawła II do Peru (UKSW)
- 2 VI 2009** Sesja naukowa w 4. rocznicę śmierci JP2 (ZSP im. Jana Pawła II w Radzynie Podlaskim)
- 4 VI 2009** Otoczmy troską życie (UKSW)
- 6 V 2009** Słowo w kulturze współczesnej (UKSW)
- 14 V 2009** Miłość wobec kryzysu wartości w nauczaniu Jana Pawła II (UKSW)
- 16 V 2009** *In vitro* – nadzieja czy utrapienie? (Centrum „Nie lękajcie się” w Krakowie)
- 20 V 2009** Prawa małego człowieka w nauczaniu Jana Pawła II (PG 123 im. Jana Pawła II)
- 26 XI 2009** Jan Paweł II w Boliwii (UKSW)
- 1 XII 2009** Prawda, pamięć, tożsamość Katynia i Golgoty Wschodu (Galeria Porczyńskich w Warszawie)

Niewiele jest „rzeczy” równie ważnych w życiu człowieka i społeczeństwa, jak posługa myślenia. „Posługa myślenia”, o której mówię, to w swej istocie nic innego jak służba prawdzie w wymiarze społecznym. Każdy intelektualista, bez względu na przekonania, jest powołany do tego, by kierując się tym wzniosłym i trudnym ideałem, spełniał funkcję sumienia krytycznego wobec tego wszystkiego, co człowieczeństwu zagraża lub go pomniejsza.

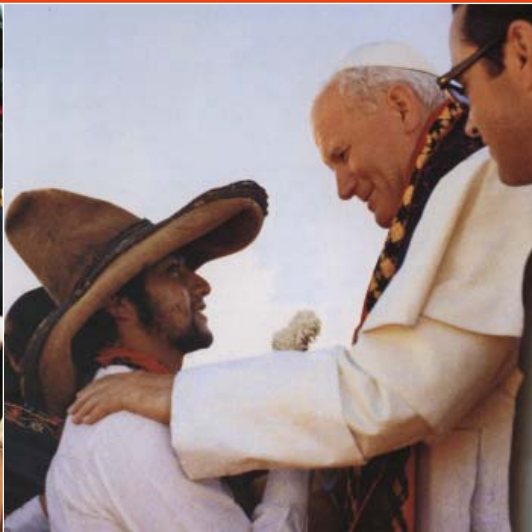
Jan Paweł II

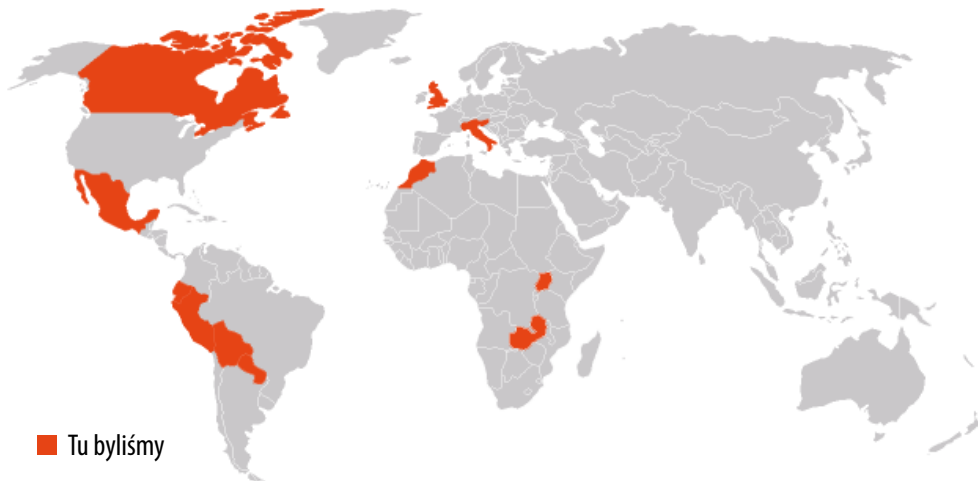

Śladami Jana Pawła II po świecie

Ruszając w drogę śladami Papieża staramy się zgromadzić jak najpełniejszy materiał dokumentacyjny, dotyczący recepcji jego nauczania w różnych krajach i jego wpływu na społeczności, które odwiedzał. Efektami naszych wypraw dzielimy się z innymi organizując sympozja, publikując opracowania monograficzne oraz udostępniając archiwum materiałów prasowych i audio z wywiadami zgromadzonymi podczas wyjazdów.

■ Tu byliśmy

Pokłosie wypraw badawczych

Sympozja

27 II 2008 Wydzwięk pielgrzymek Jana Pawła II w Meksyku

9 IV 2008 Śladami Jana Pawła II w Ugandzie i Zambii

14 I 2009 Jan Paweł II w Ekwadorze

18 III 2009 Pielgrzymki Jana Pawła II do Peru

26 XI 2009 Jan Paweł II w Boliwii

Publikacje

Jan Paweł II w Ekwadorze

W przygotowaniu:

Jan Paweł II w Meksyku

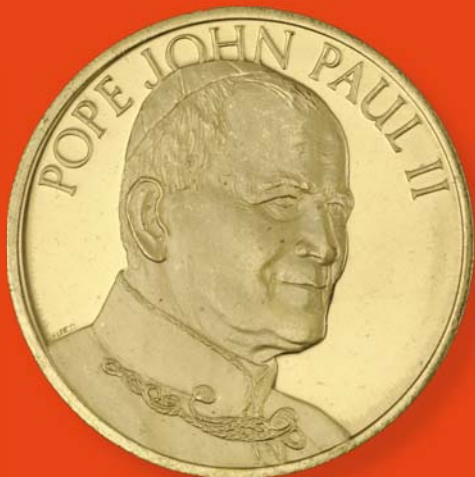
Jan Paweł II w Maroku

Jan Paweł II w Boliwii

Baza artykułów prasowych

Podczas każdej wyprawy pracownicy Instytutu docierają do archiwów i bibliotek gromadzących tytuły prasowe gazet świeckich i katolickich, aby dotrzeć do materiałów źródłowych – artykułów dokumentujących wizyty apostolskie Jana Pawła II. Wszystkie te artykuły są fotografowane, digitalizowane i wprowadzane do bazy internetowej. Do tej pory zebraliśmy już kilkanaście tysięcy artykułów, z czego opracowano 2500 sygnatur dostępnych w bazie *on line*.

Rzymski zbiór muzealiów

Przedmioty, które były świadkami pontyfikatu, to ważne świadectwa historii. Stanowiłyby bezładny zbiór, gdyby nie praca archiwistów, którzy opracowują je w porządku ułatwiającym pełne wykorzystanie i ocenę ich wartości. Jednym z ważnych nurtów działalności Instytutu jest dokumentacja pontyfikatu Jana Pawła II. Wiodącym projektem w tym zakresie jest współpraca z rzymskim Ośrodkiem Dokumentacji i Studium Pontyfikatu Jana Pawła II. Wspólnie pracujemy nad inwentaryzacją i digitalizacją papieskich pamiątek. Przeważająca część eksponatów to dary dla Ojca Świętego otrzymane od polskich pielgrzymów podczas audiencji i podróży apostolskich. Eksponaty wprowadzane do programu identyfikacji muzealnej „Musnet” należą do działów: numizmatycznego i artystyczno-historycznego. Są to: medale (upamiętniające podróże apostolskie Jana Pawła II wydane przez mennicę watykańską i polską, odnoszące się do wydarzeń i postaci historycznych Polski i innych krajów, świętych, historii papieżstwa, Kościoła katolickiego); rzeźba (w węglu, drewnie, soli, marmurze, brązie; tematyka zróżnicowana: postacie Chrystusa, Matki Bożej, świętych, papieża Jana Pawła II, miniatury pomników upamiętniających wydarzenia z historii Polski, np. pomnik gdański, ks. Jerzego Popiełuszki, rzeźby abstrakcyjne); gobeliny, dywany i makaty; malarstwo na szkle o tematyce religijnej i ludowej; wyroby ze szkła i kryształu; malarstwo o tematyce religijnej, historycznej, abstrakcyjne, portrety Jana Pawła II, pejzaże, grafiki; twórczość dziecięca (rysunki, rękodzieło, itp.); intarsja; wyroby ze skóry; metaloplastyka; odznaczenia; różnorodne przedmioty o wartości historycznej (napierśnik husarski, przedmioty przekazane przez więźniów obozów koncentracyjnych, internowanych, itp.), oraz precjoza.

- 13 000** liczba obiektów znajdujących się w Ośrodku
- 6 546** liczba wszystkich opracowanych eksponatów
- 3 536** opracowanych rekordów z działu numizmatycznego
- 3 010** opracowanych rekordów z działu artystyczno-historycznego

Mazowsze.
serce Polski

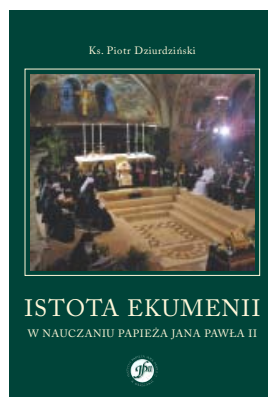
Wydawnictwo

Od 2006 roku Instytut prowadzi intensywną działalność wydawniczą. Do końca 2009 roku udało nam się opublikować, lub być współwydawcą 32 tytułów książek i wydawnictw pływających, powiększających bibliotekę dzieł poświęconych dziedzictwu Papieża Polaka. Nasza działalność koncentruje się głównie na publikacjach naukowych, pracach doktorskich, syntezach pokonferencyjnych, pomocach dydaktycznych, ale wydajemy też książki popularnonaukowe, zbiory poezji i ilustrowane książeczki dziecięce, które trafiając do zróżnicowanych grup odbiorców, zapoznają ich z tematyką bliską Janowi Pawłowi II, lub stanowią wymowny znak pamięci o Nim. Instytut dysponuje profesjonalnym warsztatem edytorskim i zespołem redakcyjnym, który dokłada starań, aby oddawane do druku publikacje były opracowane jak najdoskonalej. Naszą ofertę wydawniczą już dwukrotnie, w 2008 i 2009 roku, prezentowaliśmy na Targach Wydawców Katolickich w Warszawie.

Ks. dr Piotr Dziurdziński

Istota ekumenii w nauczaniu papieża Jana Pawła II

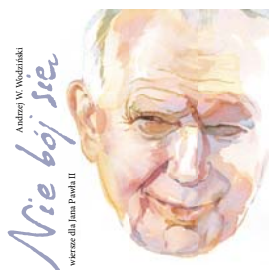

Synteza gromadząca materiały z okresu pontyfikatu Jana Pawła II na temat współpracy i porozumienia różnych Kościołów chrześcijańskich. Autor zebrał w porządku systematycznym najważniejsze wątki określające podstawy teologiczno-doktrynalnego dialogu przedstawicieli głównych nurtów chrześcijaństwa. Praca ma charakter pionierski. Ekumenizm w dobie współczesnej zyskiwał w tym ujęciu wymiar integralny, zespolony wężem

dogmatu Trójcy Świętej. Jednocześnie autor wskazuje, iż wysiłek Papieża był obliczony na to, by jako przeszkodę dialogu usunąć liczne błędne interpretacje „stawiania sobie” wymogu jedności, a także powstrzymywać się od przyjmowania postawy roszczeniowej w stosunku do prawd wiary przez którąkolwiek ze stron. Rysem zmiennym książki jest spojrzenie na Kościół jako instytucję wymagającą przyjaznych, braterskich relacji.

Andrzej W. Wodziński Nie bój się. Wiersze dla Jana Pawła II

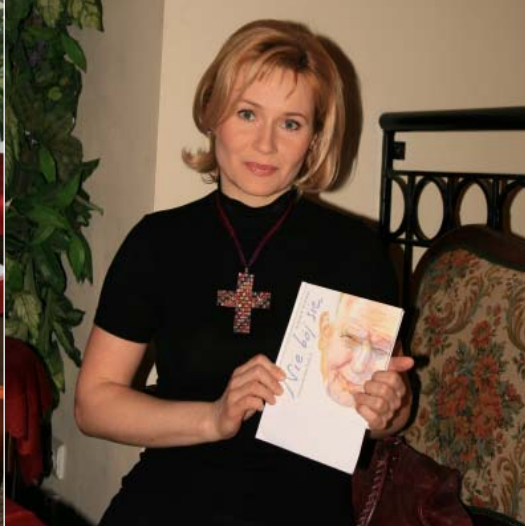
Zbiór utworów warszawskiego satyryka i poety, poświęconych Papieżowi. Na tom złożyły się zarówno wiersze nawiązujące do odchodzenia Jana Pawła II, jak również przywołujące wspomnienia i myśli autora z czasu papieskich pielgrzymek.

Czytelnik zetknie się z książką poetką, osadzoną w nowszej tradycji literackiej. Zbiór eksponuje rozterki i nadzieje ostatnich lat, ogarniające wiele spośród indywidualnych planów, wyzwań i (nie zawsze spełnionych) zamierzeń Polaków. Cechą wierszy Wodzińskiego są częste zwroty do czytelnika, nakierowanie ich na odbiorcę, poszukiwanie kontaktu w sprawach dla Polaków nieobojętnych. Autor zjednuje sobie sympatię odbiorcy dzięki ukazaniu konkretnych, wielkich lub przyziemnych, zwyczajnych spraw codziennego życia, ze szczególnym uwzględnieniem najnowszej historii Warszawy.

Monika Winiarska i Anna Kaszuba Dębska Superstar

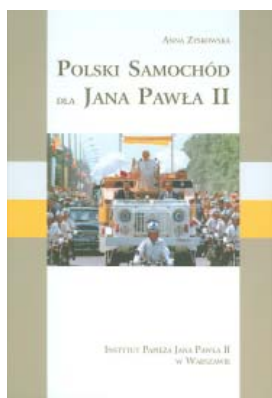

Wspaniale opowiedziana dzieciom i zilustrowana, barwna, ciekawa historia o pierwszym polskim *papamobile* – samochodzie pamiętanym od czasu pielgrzymki Jana Pawła II do Ojczyzny w 1979 roku. Miła lektura dla pociech od lat 3 do 7 (może także starszych!). Dorosłym – rodzicom i dziadkom – umożliwi przywołanie wielu wzruszających wspomnień, zachęcając do ożywienia pamięci i wspólnej rozmowy w gronie rodzinnym, sąsiedzkim, przedszkolnym lub szkolnym. Nie tylko przed 30. rocznicą pierwszej pielgrzymki Jana Pawła II do Polski.

Anna Zyskowska

Polski samochód dla Jana Pawła II

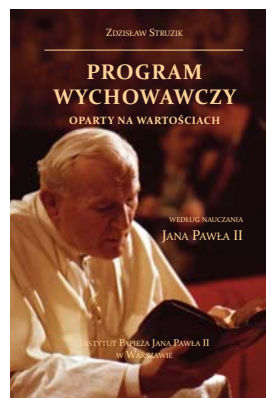

Pozycja zawiera przejmującą historię powstania, użytkowania, zaginięcia, a także mozolnego poszukiwania i rekonstrukcji pojazdu, którym Ojciec Święty poruszał się podczas pierwszej pielgrzymki do kraju w 1979 roku. Książkę wypełniają zdjęcia z tego okresu, ponadto rysunki techniczne, zapisy wspomnień i dyskusji, prowadzonych w środowisku

konstruktorów. W dwóch aneksach, jako zupełną nowość, opisano poszukiwania papieskiego stara, prowadzone przez pracowników starachowickiego Muzeum Przyrody i Techniki. Książka, uzupełniona o indeks wybranych osób, w sposób pełniejszy obrazuje wydarzenia pamiętane jeszcze dobrze przez Polaków.

Ks. dr Zdzisław Struzik

Program wychowawczy oparty na wartościach według nauczania Jana Pawła II

Celem Programu Wychowawczego jest wszechstronny rozwój ucznia oparty na szczegółowym omówieniu najważniejszych wartości. Nowe wydanie książki zostało poszerzone o teksty nauczania papieskiego związane z wychowaniem. Dodatkowym jej atutem jest bardzo bogata bibliografia.

Przede wszystkim jest jednak pomocą dydaktyczną dla nauczycieli, którzy dzięki programowi wychowawczemu otrzymują gotowe konspekty lekcji.

Tytuły opublikowane, lub wydane przy wsparciu Instytutu:

- Bardowie Jana Pawła Wielkiego
- Czy rozum jest w konflikcie z wiarą? W X rocznicę ogłoszenia Encykliki „Fides et Ratio”
- Droga ku Chrystusowi
- Dzieła Zebrane Prymasa Tysiąclecia, tom V
- Dzieła Zebrane Prymasa Tysiąclecia, tom VI
- Dzieła Zebrane Prymasa Tysiąclecia, tom VII
- Dzieła Zebrane Prymasa Tysiąclecia, tom VIII
- Dziękujemy za wartości. Katechezy na Dzień Dziękczynienia według nauczania Jana Pawła II
- Ewangelia życia a utylitaryzm w nauczaniu Jana Pawła II
- Istota ekumenii w nauczaniu Papieża Jana Pawła II
- Jan Paweł II na datownikach okolicznościowych świata 1978-2008
- Jan Paweł II w Ekwadorze
- Jan Paweł II w trosce o trzeźwość człowieka
- Jesteście skazani, ale nie potępieni (płyta CD)
- Małżeństwo i rodzina od Biblii po współczesność
- Małżeństwo i rodzina od Biblii po współczesność (płyta CD)
- Media i dziennikarstwo w nauczaniu Jana Pawła II
- Narzeczeństwo jako przygotowanie do małżeństwa
- Nauczanie Jana Pawła II a współczesna aksjologia pedagogiczna
- Nie bój się. Wiersze dla Jana Pawła II
- Osoba i cielesność. Moralne aspekty teologii ciała
- Polski samochód dla Jana Pawła II
- Program wychowawczy oparty na wartościach według nauczania Jana Pawła II
- Słowa nie na wiatr. Rodaków historii, świadectwo, podziękowanie za naukę i obecność Jana Pawła II
- Spotkania małżeńskie (nr 12)
- Strażnicy poranka. Ćwiczenia duchowe dla młodych z Janem Pawłem II
- Superstar
- Teologia misyjna Jana Pawła II
- Teologia Polityczna (nr 5)
- Z wiarą wiar. Rodacy wobec śmierci Jana Pawła II. Modlitwy, wiersze, diariusze, medytacje
- Z wiarą wiar. Rodacy wobec śmierci Jana Pawła II (płyta CD)
- Znaki nowych czasów. Karol Wojtyła w zapiskach Prymasa Tysiąclecia (nr 17)

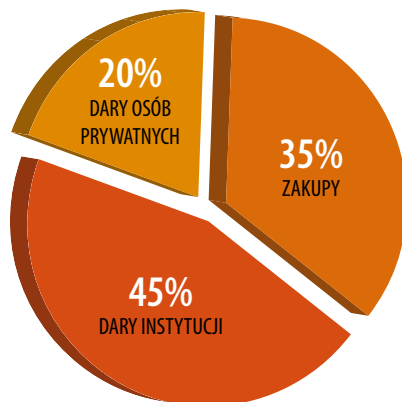
Biblioteka jest instytucją, która samym swoim istnieniem świadczy o rozwoju kultury. Jest ona bowiem skarbnicą piśmiennictwa, przez które człowiek wyraża swój zamysł twórczy, inteligencję, znajomość świata i ludzi, a także umiejętność panowania nad sobą, osobistego poświęcenia, solidarności i pracy dla rozwoju dobra wspólnego .

Jan Paweł II, 11 czerwca 1999

Papieski księgozbiór

Już w pierwszym roku istnienia Instytutu udało się nam stworzyć zbiór księgozbioru, który w znacznej swojej części obejmuje publikacje dotyczące życia, nauczania i działalności Jana Pawła II. Wszystkie pozycje dostępne są w katalogu on-line. Gromadzenie książek rozpoczęliśmy od pozyskiwania najważniejszych pozycji autorstwa Ojca Świętego – encyklik, przemówień, adhortacji, orędzi, homilii w języku polskim, ale także obcojęzycznych. W kolejnych latach systematycznie poszerzaliśmy zbiory o publikacje naukowe, monografie, albumy, ale także wydania popularyzatorskie poświęcone Papieżowi, jak również kontekstowi kulturalnemu, społecznemu i politycznemu jego pontyfikatu. Pod koniec 2009 roku biblioteka Instytutu miała zarejestrowanych w systemie MAK już ponad 8000 woluminów. Ważnym źródłem wpływów książek są dary przekazywane przez osoby prywatne i instytucje polskie i zagraniczne.

Podziękowanie

Instytut od początku był otwarty na dialog z osobami, instytucjami, ośrodkami akademickimi i centrami kultury zainteresowanymi dziedzictwem Jana Pawła II. Wszystkim dotychczasowym partnerom naszych projektów dziękujemy za owocną współpracę.

- Archidiecezjalne Centrum Informacji
- Archikonfraternia Literacka Niepokalanego Poczęcia Maryi
- Archiwum Archidiecezjalne w Kampali (Uganda)
- Archiwum Archidiecezjalne w Lusace (Zambia)
- Biblioteka Narodowa
- Biblioteka Ojców Paulinów na Jasnej Górze
- Biblioteka POSK w Londynie
- Biblioteka Bazyliki Matki Bożej z Guadalupe
- Centrum „Nie lękajcie się” w Krakowie
- Centrum Dialogu i Modlitwy w Oświęcimiu
- Centrum Kultury Dobre Miejsce
- Centrum Kultury Wilanów
- Centrum Myśli Jana Pawła II
- Centrum Opatrzności Bożej
- Copernicus Lodge (Canada)
- Dom Polski w Rzymie
- Dom Spotkań z Historią
- Fronda
- Fundacja AVE
- Fundacja Cultura Animi
- Fundacja Dobra Nowina
- Fundacja Golgota Wschodu
- Fundacja Maksymiliana Kolbego
- Fundacja Rozwoju Wsi
- Fundacja Sue Ryder
- Fundacja Świętego Mikołaja
- Grupa Santo Subito
- Impresariat muzyczny ARTES
- Instytucja Filmowa MAXFILM
- Instytut Naturalnego Planowania Rodziny
- Instytut Polskiej Akcji Katolickiej w Londynie
- Instytut Prymasowski Kardynała Stefana Wyszyńskiego
- Istituto Polacco di Roma
- Katolicki Uniwersytet Lubelski
- Katolickie Stowarzyszenie Filmowe
- Komitet Programowy Kongresu Polskich Towarzystw Naukowych na Obczyźnie
- Kuria Metropolitalna Warszawska
- Mazowiecki Związek Piłki Nożnej
- Mazowieckie Kuratorium Oświaty
- Miesięcznik „Miejsca Święte”
- Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej
- Muzeum Historii Polskiego Ruchu Ludowego w Warszawie
- Muzeum Pałac w Wilanowie
- Narodowa Czytelnia Czasopism w Oaxaca (Meksyk)
- Narodowy Uniwersytet Meksyku
- Niemiecki Instytut Historyczny w Warszawie
- Oficyna Poligraficzna „Adam”
- Operetka – Mazowiecki Teatr Muzyczny
- Ośrodek Dokumentacji i Studium Pontyfikatu Jana Pawła II w Rzymie
- Ośrodek Informacji Naukowej Centralnej Biblioteki Wojskowej
- Pani Prezydent m. st. Warszawy
- Papieska Akademia Teologiczna. Sekcja Jana Chrzyciela
- Papieska Akademia Teologiczna w Krakowie
- Papieski Instytut Studiów Kościelnych w Rzymie
- Papieski Uniwersytet Gregoriański (Rzym)
- Parafia św. Anny w Wilanowie
- Parafia Świętego Krzyża w Warszawie
- Polish Parishes Credit Union Limited (Canada)
- Polska Akademia Nauk (Rzym)
- Polski Instytut Kultury Chrześcijańskiej w Rzymie
- Polskie Linie Lotnicze LOT
- Pontificio Istituto Ecclesiastico Polacco
- Portal internetowy „Pokolenie JP2”
- Portal internetowy „Wiara”
- Radio Plus
- Radio Warszawa
- Radio Watykańskie
- Redakcja „Czynu Katolickiego” w Londynie
- Redakcja „Gazety Niedzielnej” w Londynie
- Rektorat Polskiej Misji Katolickiej w Anglii i Walii
- Rodzina Szkół im. Jana Pawła II
- Rodzina Szkół im. Ks. Jana Twardowskiego
- Społeczne Gimnazjum nr 20 w Warszawie (dawna „Bednarska”)
- Stowarzyszenie „Bractwo Więzienne”
- Stowarzyszenie „Dzieci Serc”
- Stowarzyszenie Pamięć Jana Pawła II
- Stowarzyszenie „Międzynarodowy Motocyklowy Rajd Katyński”
- Stowarzyszenie „Spotkania małżeńskie”
- Szkoła Wyższa Przymierza Rodzin
- Szpital Drewnica
- Teatr Narodowy w Warszawie
- Teatr Polski w Warszawie
- Towarzystwo Familiologiczne Lublin
- Towarzystwo Gimnazjów Poszukujących z Małych Miast i Wsi
- Towarzystwo Przyjaciół Fundacji Jana Pawła II w Londynie
- Towarzystwo Uniwersyteckie „Fides et ratio”
- Tygodnik „Idziemy”
- Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego
- Uniwersytet Katolicki Cochabamba
- Uniwersytet Katolicki Ciudad del Este
- Uniwersytet Trzeciego Wieku w Radzynie Podlaskim
- Uniwersytet Warszawski
- Urząd Dzielnicy Wilanów
- Wyższa Szkoła Ekonomii i Innowacji w Lublinie
- Wyższa Szkoła im. Bohdana Jańskiego
- Zakon Sióstr Wizytek
- Zgromadzenie Sióstr Niepokalanek
- Zgromadzenie Sióstr Urszulanek
- ZSP im. Antoniego Kenara w Zakopanem
- ZSSGL im. Jana Pawła II w Warszawie
- ZSSO Bednarska w Warszawie

INSTYTUT PAPIEŻA JANA PAWŁA II

Samorządowa Instytucja Kultury
Urzędu Marszałkowskiego
Województwa Mazowieckiego

ul. Hlonda 1
02-972 Warszawa

www.ipjp2.pl
e-mail: instytut@ipjp2.pl
tel. 022 885 85 02
fax 022 885 65 82

Dyrektor Ks. dr Zdzisław Struzik
Wicedyrektor Ks. Aleksander Seniuk

Rada Programowa:

Waldemar Kuliński
Ks. dr Sławomir Nowakowski
Tomasz Siemoniak
Ks. prałat Tadeusz Sowa

